

Et Par Fejlskrifter i bornholmske Kirkebøger.

Af stud. jur. K. Rasch Hansen.

I Rønne Klokkerbog (1730—1756) findes en Fejlskrift, som bl. a. Koefoedstamtavlens Ud giver, Arkivregistrator Jul. Bidstrup ikke er blevet opmærksom paa¹⁾. Der har ved Aar 1730 i Rønne levet to Brødre, Claus (Philipsen) Rasch, Borgerkaptajn (f. $21\frac{1}{2}$ 1692, begr. $30\frac{1}{11}$ 1754, Skifte holdt $2\frac{1}{13}$ s. A.), og Philip (Philipsen) Rasch, Borgerkaptajn (f. $17\frac{1}{10}$ 1701, død $2\frac{1}{8}$ 1800, Skifte $17\frac{1}{8}$ s. A.). Den $20\frac{1}{10}$ 1730 er der blevet døbt et Barn, Kirsten, som angives at være Datter af Claus R., men kort efter (30. November) meddeler Klokkerbogen, at »Philip Raskes Kone« var i Kirke, og dette siges ikke om Claus R.'s Hustru. At det er Philip Rasch's Barn, der er blevet døbt paa dette Tidspunkt, indlyser af følgende:

Det vides, at Claus Rasch har haft en Datter ved Navn Kirsten, som er blevet konfirmeret i Rønne $6\frac{1}{10}$ 1738 og altsaa ikke kan være født saa sent som 1730; hun blev gift 1) i Rønne $15\frac{1}{4}$ 1752 m. Herman Willumsen og 2) i Rønne $2\frac{1}{4}$ 1765 med Peder Nielsen (Lind), som overlevede hende. »Kirstina Peder Linds Hustrue« døde $2\frac{1}{8}$ 1775 og begravedes i Rønne Lørdag den $12\frac{1}{8}$ s. A., 54 Aar gl., hvilken Alder stemmer med, at hun er blevet konfirmeret $6\frac{1}{10}$ 1738.

At Claus Rasch skulde have haft en Datter ved Navn Kirsten til Daaben 1730, er altsaa udelukket, idet han allerede da havde et Barn af dette Navn, som levede $20\frac{1}{10}$ 1730 og 45 Aar derefter. Claus R.'s Faderskab er endvidere udelukket af den Grund, at han havde en Søn Philip til Daaben $6\frac{1}{4}$ 1730, som ikke kan være Tvillingbroder til den $20\frac{1}{10}$ s. A. døbte Kirsten; var et Par Tvillinger f. Eks. paa Grund af den enes Sygdom blevet døbt til forskellig Tid, vilde Kirkebogen have gjort opmærksom paa, at Børnene var Tvillinger, og rimeligvis endda have fremsat en udførlig Redegørelse for Grunden til, at de ikke blev døbt samtidig. (Den Tids Kirkebøger er altid snakkesalige, naar der foreligger noget, som afviger blot en lille Smule fra det sædvanlige.)

Philip Rasch's Bryllup (med Karne Koefoed) fandt Sted allerede $21\frac{1}{10}$ 1729 (i Østermarie); Børn af dette Ægteskab er døbt i Rønne: $14\frac{1}{4}$ 1732, $2\frac{1}{8}$ 1733, $4\frac{1}{8}$ 1734, $25\frac{1}{9}$ 1735 og $25\frac{1}{2}$ 1737, (Hustruen døde $25\frac{1}{2}$ 1737); det vilde være mærkeligt, om der ikke i Tidsrummet mellem Brylluppet ($21\frac{1}{10}$ 1729) og $14\frac{1}{4}$ 1732 skulde være født i alt Fald eet Barn, især da de andre kommer saa hurtigt oven paa hinanden²⁾.

For Fuldstændigheds Skyld tilføjes, at Philip R.'s andet Barn (døbt $14\frac{1}{4}$ 1732) hed Kirstine (altsaa opkaldt efter den første, der maa være død som lille) og døde 1767 efter at have været gift siden $27\frac{1}{1}$ 1758 m. Daniel Jochum Michael.

En anden formentlig Fejlskrift af samme Art i Kirkebogen for Rutsker Sogn 1758 foreligger ikke slet saa klart belyst, men den Omstændighed, at

¹⁾ Se Stamt. Koefoed B, Side 107.

²⁾ Det foran citerede Sted i Koefoedstamtavlen indeholder adskillige Unøjagtigheder, jfr. Kirkebøgerne.

en ganske lignende Fejl er konstateret i Rønne Klokkebog, i Forbindelse med forskellige Fakta kan efter mit Skøn ikke efterlade nogen Tvivl.

En vis Jens Clausen staar opført som døbt $15/4$, Søn af »Fændrich Hans Pedersen«. Nogen Hans Pedersens Hustru introduceres imidlertid ikke, derimod »Fend.: Anders Pedersens Hustrue Karen«. En »Fændrik Hans Pedersen« har jeg ikke ellers fundet omtalt i Kirkebogen inden for dette Tidsrum.

En Anders Pedersen, der var Fændrik (senere Kaptajn), Sandemand og Vurderingsmand, boede dengang paa 22. Selvejergaard Skovgaard i Rutsker Sogn; han er begravet i Rutsker $17/7$ 1801, 73 Aar gl. (døbt i Aaker $14/6$ 1730), og Skiftet efter ham findes i Nordre Herreds Skifteprotokol $8/6$ 1802; han var siden $10/10$ 1750 gift (i Rutsker) med Karen Jensdatter (døbt $7/4$ 1730, begr. $22/4$ 1801). En skreven Stamtavle (bygget paa Studium af Kirkebøger og Skifteprotokoller) over nævnte Anders Pedersens Ascendenter og Descendenter er forfattet af og ejes af mig. Anders Pedersens Moder tilhørte den hornholmske Familie Rasch, og han maa have optaget dette Navn (hvad ogsaa hans Børn gjorde), idet Kirkehogen $17/7$ 1801 (hans Begravelsesdag) kalder ham »Kaptajn Anders Pedersen Rasch«. Kirkebogen, sammenholdt med Skiftet, efterlader ingen Tvivl om, at det er Børn af ham, der er døbt i Rutsker $20/6$ 1755, $17/8$ 1761, $4/8$ 1764 o. s. v., og jeg mener, det maa være denne Anders Pedersen (Rasch)'s i Skiftet omtalte Søn Jens Clausen (Rasch), der er døbt i Rutsker $15/4$ 1758 og fejlagtig kaldes Søn af »Fændrich Hans Pedersen«. Han var Sergeant og boede paa 1. Sg. Puggegaard og blev begravet i Rutsker $1/10$ 1813, 57 Aar gammel; der er ingen Grund til at tro, at han ikke skulde være døbt i samme Sogn som de øvrige Søskende, og Kirkebogen omtaler ikke nogen anden Daabshandling, som skulde passe paa ham. At Aldersopgivelsen (57) er et Par Aar for høj, har utallige Sidestykker i de fleste Kirkebøger, jeg har benyttet. Hertil kommer, at Navnene »Claus« og »Clausen« ikke var saa overordentlig udbredte; de stammer fra den i Slægten Rasch's ældre Led stærkt indgiftede Slægt Bohn¹⁾, og det ses af Fadderlisten, at det ikke er en direkte Opkaldelse efter nogen af Fadderne, her har fundet Sted. Hvis man sammenholder Fadderopgivelserne med de formentlige Søskendes Fadderlister, vil man forøvrigt finde, at det til Dels er de samme Personer, der gaar igen. Alt synes at bekræfte den Antagelse, at det er den nævnte Jens Claussen R.s Daab, der omtales i Rutsker Kirkebog $15/4$ 1758.

Til Artiklen „Ingeborg Akeley“ i Tidsskriftets forrige Hefte.

Af Hr. Pastor A. T. Jantzen er jeg bleven gjort opmærksom paa en Bog af H. Frøding: »Ingman-Manderfelt, en äfventyrare från gustavianska tiden. Stockholm. 1901«, som jeg ikke kendte, og hvis Læsning nødvendigvis nogle Ændringer og Tilføjelser til min Artikel om *Ingeborg Akeley*.

¹⁾ M. K. Zahrtmann: Slægten Bohn fra Rønne, i Personalhist. Tidsskrift 3. R. 6. Bd. Side 265—96.